

Ona yurti - oltin beshiging

TONG yulduzi

N: 6
(66495)

2005 yil
7 fevral - 13 fevral

Gazeta 1929 yil
1 avgustdan chiqarilgan
boshlagan

O'zbekiston bolalari
va o'smirlarining gazetasi

Muassislari:

O'ZBEKISTON MATBUOT VA AXBOROT AGENTLIGI,
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI XALQ TA'LIMI VAZIRLIGI,
«KAMOLOT» YOSHLAR IJTIMOIIY HARAKATI.

ALISHER NAVOIY

(1441-1501)

Qon yutub umri jahon ahlida bir yor istadim,
Lekin ul kamrak topildi, garchi bisyor istadim.
Kimga kim jonin fido aylab sog'indim dam-badam,
Ermas erdi yorlikda chun vafodor istadim.
Bilmadim olam elida yo'qturur mutlaq vafu,
Vahki, umri ulcha yo'qtur sog'inib yor istadim.
Ulki topilmas bashar jinsida vah g'afat ko'run,
Kim pari xaylida men devonai zor istadim.
Sirri ishqimni ko'ngul ko'z birla fosh etmoq ne tong,
Qalbu tardomanni men chun sohib asror istadim.
Shayx birla xonaqahdin chun yoruluq topmadim,
Dayr piri xizmatiga ko'yi hammor istadim.
Ey Navoiy, chun rafiqi topmadim, bu g'ussadin,
O'zni bekaslik balosiga giriftor istadim.

tartibida ovqatlanadilar.

-«Karate faqat sport emas, balki san'at hamdir» iborasiga qanday qaraysiz?

- Shug'ullanish kerak. Usullari chiroyli, tomosha qilsangiz, yuqoridagi gapga amin bo'lasiz.

- O'g'lingizga sport kiyimlarini qayerdan olib beryapsiz?

- Sport do'konlaridan olyapmiz. Eshitishimcha, katta musobaqalarga chiqsa, federatsiya tomonidan berilarmish...

- Tasavvur qiling, o'g'illaringiz ulg'ayib, tatamiga raqibi bilan jangga chiqdi. Unga zarba tushishi mumkin. Hatto zarbalarining asta-sekin salbiy ta'siri chiqarib boshlaydi. Cho'chimaysizmi?

- Bir kuni mashina olmoqchi bo'lib, o'rtog'imga maslahat salsam, «Tiko» olmag, avariya

Karate to'garagida bir kun

bo'lsa, pachoq bo'ladi, deydi. «Damas» olsammi, desam, «urib olsang, pachoq bo'ladi», deb qarshilik qiladi. Keyin men unga aytdim, «O'rtoq, hech kim urib olaman, degan niyatda mashina olmaydi-ku. Urib olaman, deb xayol qilsam, men tank olishimga to'g'ri keladi. O'shanda hech narsani o'ylamay yuraveraman». Shuning uchun sportda ham xudoning o'zi panohida asrasin.

ZAHIRIDDIN MUHAMMAD BOBUR

(1483-1530)

Keltirsa yuz baloni ushul bevafo manga,
Kelsun agar yuzumni evursam, balo manga.

Netgaymen ul rafiq bilakim, qilur base
Mehr-u vafu raqibiga, javr-u jafu manga.

Begona bo'lsa aql meni telbadin, ne tong,
Chun bo'ldi ul pari sifatim oshino manga.

To yor kimni istaru ko'ngliga kim yoqar,
Tashvish bejihatdurur oxir sango, manga.

Bobur, bo'lib turur ikki ko'zim yo'lida to'rt,
Kelsa ne bo'ldi qoshima bir-bir mango manga.

HECH KIM YOMON, NIYATDA MASHINA OLMAYDI

-Men Dilmurod ZOKIROV, Shayxontohur tumanidanman. O'g'illarimni to'garakka olib keldim. Katta o'g'lim Abdurahmon 7 yoshda, kichigi Dilshod esa beshga kirdi.

- Farzandlarining karate to'garagiga berish fikri qanday tug'ildi?

- O'zim ham 1985-90 yillarda karate bilan shug'ullanganman. Ammo ulg'aygach, turmush muammolariga o'ralashib, sportni tashlashga majbur bo'ldim. Farzandlarimni ushbu sport turiga bermoqchi bo'lib, mustaqil ravishda yengil-yengil mashqlarni o'rgata boshladim. O'zlari ham turli karate kinolarni ko'rib, oyoqlarini ko'tarib, mashq qilardilar. Ikki yil ilgari ularni «shpagat»dan chiqardim. Ammo ustoz ko'rmasa

bo'lmasdi. Shuning uchun bolalarimni Markaziy karate sog'lomlashtirish klubiga olib keldim.

- Sizga natija muhimmi yoki vaqtini zo'ra ketkazmaslik...

- Men ularni sportchi qilmoqchiman.

- Ular haftasiga necha marta mashg'ulotda qatnashyapti?

- Uch mahal, bir yarim soatdan qatnashishadi.

Karatechilarimizni eng ko'p Xalqaro musobaqalarda qatnashadigan va yurtimizga salmoqli medallari, g'alabalar bilan qaytadigan sportchilar sarasiga qo'sha olamiz. Mamlakatimizda 60 mingdan ziyod yosh o'g'il-qiz karate bilan shug'ullanayotgani ham bor gap. Savol tug'ildi: bolalarning karatega bunchalik qiziqishining boisi nimada? Ota-onalar ularni to'garaklarga berayotganda nimalarni bosh maqsad qilishyapti? Biz poytaxtimizdagi Markaziy karate sog'lomlashtirish klubida bo'lib, mashg'ulotlar jarayonini kuzatdik va otalarni savolga tutdik.

SENI URMASA, ORTOQLARINGNI URMA...

Navbatdagi suhbatdoshimiz Sobir Rahimov tumanidan Malika ISAMUHAMMEDOVA.

- Men o'g'lim Doniyorini olib keldim. U 8 yoshda. Sal kam bir yildan shu yerdagi karate to'garagiga qatnayapti.

- Uni karatega berish fikri

qanday tug'ildi?

- Bolam sal bo'shroq edi. Ko'p shamollardi. Shuning uchun xo'jayinim bilan maslahatlashib, ustoz Jasur Jamilov qo'liga olib keldik.

- Mashg'ulotlar jarayonida bolada tana n, oyoqlarning og'rishi ro'y beradi. Doniyor «mashg'ulotga bormayman», deb xarxasha ham qilganmi?

- Boshida bir-ikki oy xarxasha qildi. Shunda dadasi turli karate kinolarini olib kelib ko'rsatdi. Bryus Li, Jeki Channing urishishlarini ko'rib,

Doniyorda «men ham ulardek bo'laman» degan qiziqish uyg'ondi va og'riqlarni unutdi. Mana, hozir oradan sakkiz oy o'tib, ustozining aytishicha, imtihon topshirishga tayyor bo'libdi. Imtihondan o'tsa, ularga belbog' berilarkan, musobaqalarga qatnashadi.

- Uyda bobosi, buvisining nabirasini karate to'garagiga qatnashiga munosabati qanday?

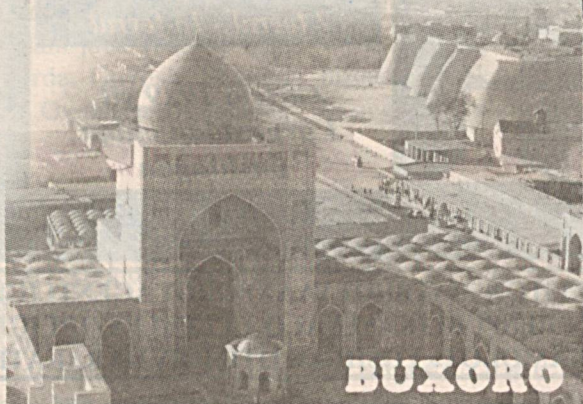
- Ular qarshi emas. Aksincha, Doniyordagi o'zgarishni ko'rib, xursand. Axir o'g'lim maktabidagi jismoniy tarbiya darslarida turli karate, akrobatika mashqlarini ko'rsatyapti. O'qishlari ham yaxshi, yaqinda «Faxriy yorliq» oldi. Bolamning qomati ko'rkam bo'lishini, o'zini o'zi himoya qila olishi buvilariga ham yaxshi-ku.

- O'rtoqlari bilan urishib kelmaydimi?

- Ustozlari ularga ko'chada urishmanglar, deb qattiq tayinlashadi. Men ham «Seni urmasa, o'rtoqlaringni urma», deyman..

Akmal ABDIYEV.

BUXORO

O'ZBEKISTON

Dilga vatan qo'rin bergan,
Mehmonga uy to'rin bergan.
Butun jahon o'rin bergan,
Onajonim, O'zbekiston.

Favsiflari yangrab turar,
Qushlarining sayrog'ida.
Furt surati jilvalanar
O'zbekiston bayrog'ida.

O'zing sevgan maskanimsan,
Huragim, jon-u tanimsan,
Gulla, yashna aziz bo'ston,
Jonajonim O'zbekiston.

Shahboz OCHILOV

Buxoro viloyati, Peshku tumanidagi
15-o'rtacha umumiy ta'lim maktabining
8-B sinf o'quvchisi.

QIZLARNING ODOBI QO'ZAL

Yaqinda maktabimizda yuqori sinf o'quvchi qizlarining majlisi bo'lib o'tdi. Maktab xotin-qizlar raisi Sh. Jo'rayeva tashkil etgan bu tadbirida qizlarning o'zlarini tutishlari, xulq-atvorlari, yurish-turishi, kiyinish va so'zlashuv madaniyati haqida bo'ldi. Shuningdek, tadbirida ba'zi qizlarning begonalar oldida o'zlarini tuta bilmasligi, kiyinishlari o'zbek qizlariga mos emasligi haqida ham to'xtalib o'tildi. Tadbirida ustozlardan Hasanova, Otayeva, maktabning bosh yetakchisi Sharopovalar qizlarga xos bo'lgan ayrim xususiyatlar haqida ham to'xtalib o'tishdi. Qizlar o'zlarini qiziqitirgan savollar berib, ularga tegishli javob ham olishdi. Xullas, bu tadbir tufayli qizlarimiz o'zlariga tegishli xulosa chiqarishgan bo'lsa, ajabmas.

Gulnoza SHAROPOVA,

Buxoro viloyati, G'ijduvon tumanidagi
30-maktabning bosh yetakchisi.

MEHR-SHAFQATLI BO'LAYLIK

«Kamolot» Yoshlar Ijtimoiy Harakati tomonidan tashkil etilgan 30-maktabning «Kamalak» bolalar tashkilotining «Mehr-shafqat» klubi sardori Zarina Usmonova va Elmira Bo'ronova boshchiligidagi tashkil etilgan guruh yordamida qishlog'imizdagi yolg'iz qariyalarga yordam ko'rsatilmogda. Arabon qishlog'ida istiqomat qilayotgan Saida buvining uylariga guruh a'zolari borishganda, ular bolalarni duo qilishdan charchamadilar. Ular o'zida yo'q xursand bo'lib ketdilar. O'quvchilar Saida buvining uy ishlarida ko'maklashib yuborishdi. Hatto ketishayotganda, ular bilan birga esdalik uchun suratga ham tushishdi. Saida buvi ularni yana kelishlarini qayta-qayta so'rab, guruh a'zolariga va «Kamolot»ning ishlariga omadlar tilab, duo qildilar. Shu kuni o'quvchilar uylariga qaytisharkan, Saida buvining ko'nglini ko'targanliklari, ularni xursand qilib, duosini olganlarini qayta-qayta aytib tamom qila olmasdilar. Shu kuni o'quvchilarni ko'tarinki ruh tark etmadi.

Gulsunoy BEKOVA,

«Yosh qalamkashlar» to'garagi a'zosi.

Aziz o'quvchilar! O'tgan sonimizda andijonlik tengdoshlaringiz maktublari orqali ularning hayot va ijodlari bilan tanishayotgan edingiz. Aytib o'tganimizdek, endi navbat Buxoro viloyatidagi tengdoshlaringiz maktublariga. Keyingi sonlarimizda qashqadaryolik do'st-u dugonalaringiz maktublari bilan tanishasiz va jurnalistikaga yo'l-yozishmalar orqali boshlanishiga amin bo'lasiz.

XULOSA
CHIQRISH

SIZDAN...

Men sizlarga bir dugonam aytib bergan voqeani aytib bermoqchiman. Zora, bu voqea ba'zi qizlarni mehr-oqibatli, sadoqatli dugona bo'lishga chorlasa.

... Bizlar juda qalin dugona edik. Doimo fikrimiz bir joydan chiqar, bir-birimizni oramizdan qil ham o'tmasdi. Men sinfda sinf sardori edim. Lekin yangi o'quv yili boshlangach, sinf rahbarimizga: «Meni o'mimga boshqa sardor tayinlay qoling, men o'tgan yili bo'ldim-ku», dedim. Sinf rahbarimiz sinfimizdagi Setora degan qizni sardor qilib tayinladilar. Oradan bir necha kun o'tgach, paxta yig'im-terimi boshlandi. Setora barcha qizlarni o'z izmiga solishni istar, gapiga quloq solmaganlarni sinf rahbarimizga aytib berar edi. Bir kuni paxta terimidan qaytayotganimizda sinfdoshimiz Umida: -Setora, nega unday qilayapsan, hamma gapingni o'zimizga gap, xatomizni tushunaylik, -dedi. Setora esa uning gapiga quloq ham solmadi. -Men sardorman, demak, mening aytganim bo'ladi, -dedi. Bu gap Umidaning nafsoniyatiga tegib ketdi va Setora ikkalasi aytilib ketishdi, Ular hatto bir-birlarini urib ham ketishdi. Qizlar bir amallab ularni ajratib qo'yishdi. Ko'ngli to'lib ketgan Setora yig'lab uyiga ketib qoldi. Shu voqeadan keyin sinfimizdagi qizlar bir-birlari bilan avvalgidek iliq munosabatda bo'lishmadi. Bu orada paxta terimi ham tugadi. Sinfimizda sinf sardori bir necha marta almashtirildi. Ammo bizning oramizdagi ishonuvchanlik, do'stlik hissi allaqachon so'nib bo'lgandi...

Dugonam menga voqeani aytib berayapti-yu, men bu dugonalarni ko'z oldimga keltira boshladim. O'ylaymanki, bu voqeani o'qigach, hamma sinfdosh-sirdosh qizlar o'zlariga tegishli xulosa chiqarib olishadi. Bu dugonalardek bir-birlariga oqibatsiz bo'lishmaydi.

Malika KARIMOVA,

30-maktabning 8-B sinf o'quvchisi.

Do'stlik masofa bilmas

KAMOLOT

«Kamolot» yetaklar orzular sari,
Zulmat botqog'idan u iltar nari.
Undadir ma'rifat, ilmning bari,
Demak, «Kamolot»dir yoshlar minbari.

Ziyo tushgan joydan zulmat chekinur,
Uning harakati bag'ishlar surur.
Sen ko'ngling mulkiga sochg'in gavhar, dur,
«Kamolot» yo'lingda yo'lchi yulduzdir.

Men bilaman, sening orzuing osmon,
Buyuk ishlarni-da istaysan hamon.
Qalbing shijoatga limmo-lim shu on,
Bilginki, «Kamolot» faqat sen tomon.

Nigora BOZOROVA,
30-maktabning
11-sinf o'quvchisi.

HAVASIM ORTIB BORADI

Men Buxoro viloyati, Romitan tumanidagi 26-o'rta maktabning 10-B sinfidagi o'qiyman. 3-sinf daligimdan buyon she'rlar yozishni mashq qilib turaman. «Tong yulduzi» gazetasi bizning sevimli gazetamizga aylanib qolgan. Rang-barangligini, shuning bilan birga o'quvchilar uchun kerakli ma'naviy va axloqiy tarbiya berayotgan bu gazeta maktabga kelgach, qo'lma-qo'l bo'lib ketadi. Undagi maqolalarni, she'rlarni o'qib ba'zida yod olamiz. Gazetada berilayotgan tengdoshlarimning ijodidan namunalar o'qib, kundan-kun ularga havasim ortib boradi. Men ham sevimli gazetamiz «Tong yulduzi»ga atab yozgan she'rimni yuborayapman.

Bugun mening qo'limga qalam,
Vozmoqdaman ismingni anglab.
Ilk ijodim birinchi qadam,
Boshlay dedim senga ataylab.

Ajib noming o'zingga mosdir,
Sahifalar ajoyib, ko'ngil.
Xayolingni qochirmay do'stim,
O'qib qolgin yana bir shingil.

«Tong yulduzi» har o'quvchiga,
Keng dunyoni tanituvchidir.
Har ko'ngilga mehrin jo qilib,
Orzularing uyg'otuvchidir.
Go'zal TO'XTAYEVA.

BIZ GIYOHVANDLIKKA
QARSHIMIZ

Mening yoshim 12 da. Men yaqinda televizorda berilgan ko'rsatuvdan juda qattiq hayajonlandim. Chunki unda o'smir yigitlarning mast-alast yurganlari, o'zlariga shpris orqali giyohvandlik moddasini yuborayotganini, uning ta'sirida esa turli noma'qul ishlar va jinoyatlarga qo'l urishayotganini ko'rsatishdi. Ularning bu achinarli holga tushib qolishlarida kimni ayblashni ham bilmaysan kishi. Ota-onasini desak, ularning ba'zilar kuni bilan ishda bo'lishadi. Bolalarini nazorat qilish, ularning yurish-turishlaridan xabardor bo'lib turish uchun vaqtlari yetmas balki. Ammo bolalarining kelajagi ota-onalarga kerak-ku, shunday emasmi? Ayniqsa, giyohvandlik oqibatida tug'ilayotgan go'daklarni ko'rsatishganda, hayratdan yoqa ushladim. Bu dahshat edi. Bu bolalarda nima gunoh, dedim ichimda. Ota-onalarining qilgan qilmishlari uchun nimaga bu bolalar tovon to'lashlari kerak? Biz hammamiz birlashib, giyohvandlikka qarshi kurashishimiz kerak. Ota-onalar-u bolalar buyi-yu buvajonlar! Keling, hammamiz birga asrimiz vabosi hisoblangan giyohvandlikka qarshi kurashaylik.

Elmira ERGASHEVA,
30-maktabning 6-D sinf o'quvchisi.
«Yosh qalamkashlar» to'garagi a'zosi.

«So'z xulq-atvor demak», degan edi rus yozuvchisi Lev Tolstoy. Haqiqatan ham shunday. Insonning birovlar bilan munosabati, muomalasi orqali uning qanday inson ekanligini bilib olsa bo'ladi. Ba'zilar o'zbek tiliga rus, ingliz-u fransuzcha so'zlarni qo'shib gapirib, o'zlarini go'yoki madaniyatli qilib ko'rsatishadi, lekin bu ularning o'ta ma'naviy qashshoq ekanligidan

«QORISHIQ» MUOMALA

darak beradi. Ba'zi aka va opajonlarimiz buni o'zlariga «urf» deb biladilar. O'zimizning o'zbek tilida ravon gapirishga ne etsin? Kimki o'z tilini hurmat qilmas ekan, demak u xalqini ham hurmat qilmaydi. Mening fikrlarim boshqalarga yoqmasligi mumkin. Lekin bunga kattalar qanday qararkin? Bu «qorishiq» muomalani to'g'rilashning iloji bormikin?

Madina RO'ZMATOVA,
Rishton tumanidagi 32-umumta'lim maktabining
5-«A» sinf o'quvchisi.

Bizning mahallamiz «Bog'ishamol» deb ataladi. Mahallamizda turli millat vakillari ahil-inoq yashashadi. To'rtta bog'cha

Mahkamasining Diniy ishlar bo'yicha maslahatchisi Shuhrat aka Ismoilov ishtirokida uchrashuv bo'lib o'tdi.

MAHALLAMIZ MAKTABGA HAMKOR

va bizning maktabimiz joylashgan mahallamiz faollari barcha ishda yosh-u qariga boshchilik qilishadi. Ular ta'lim maskanimizga tez-tez tashrif buyurishib, davra suhbatlari, uchrashuvlar, o'quvchilar o'rtasida turli bellashuvlar tashkil qilishmoqda. «Balog'at ostonasida» ko'rik-tanlovi, «Balli, qizlar!», «Balli, yigitlar!» kabi bellashuvlar shular jumlasidandir. Yaqinda maktabimizda Vazirlar

Uchrashuv davomida o'zimizni qiziqtirgan ko'pgina savollarimizga javob oldik. Bo'sh vaqtimizni mazmunli o'tishiga, bilimlarimizni yanada mustahkamlashga harakat qilayotgan mahallamiz faollaridan Bekposhsha Ulliyeva, Xushro'y Ahmatovalardan va maktabimiz rahbariyatidan juda mamnunmiz.

Behzod JAVHAROV, Maqsud SANAQULOV
Toshkent shahar, Yunusobod tumanidagi
«Bog'ishamol» mahallasining faol o'quvchilari.

-Oydina, hozir har bir o'zbekistonlik qizning orzusi - Zulfiya mukofotiga sazovor bo'lish. Siz ham bunga astoydil bel bog'lagan ko'rinasiz...

-Ha, men ham mukofot sovrindori bo'lgan qizlarga havas qilib, ularning izidan borishga harakat qilayapman. Bu yil maktabimizdan shu mukofotga tavsiya qilindim. Men an'anaviy holatlardan biroz farqliroq ravishda xalq og'zaki ijodini o'rganib, shu haqda dissertatsiya yozmoqchiman. Chunki Surxondaryo, Qashqadaryo, Xorazm viloyatlarida xalq og'zaki ijodining durdonasi sanalmish baxshilikka juda keng o'rin berilgan. Eng tanqli baxshilar o'sha vohalardan chiqishgan. Lekin bizning vodiyimizda baxshilar deyarli yo'q. Vodiy adabiyot muhitiga yaqin emasdek, nazarimda.

-Adabiyotga oshno qalb egalari biroz o'ychan, xayolparast bo'lishadi, shundaymasmi?

-Bu savolga qanday javob berishni ham bilmayman. Eshitishimcha, ba'zi shoir-u shoirlar she'r yozishga qiynalisharkan. Bu boshqacha ma'noda albatta. Ular bir necha kun she'rni avval xayollarida pishitib olib, keyin qog'ozga tushirisharkan. Ba'zilar esa qog'zilariga qog'oz-qalam olib, joy ham, vaqt ham tanlamay yozib ketaverisharkan.

-O'zingiz ham she'rlar yozib turasizmi? Qaysi

shoir-larning she'rlarini mutolaa qilib turasiz?

-Ha, she'rlarim ko'proq Ona vatan, tabiat haqida. Men ko'proq Abdulla Oripov, Erkin Vohidov, Qo'chqor Norqobil, Zulfiyaxonim, adiba Tursunoy Sodiqovanning kitoblarini o'qiyman. Yana badiiy kitoblarni ham sevib mutolaa qilaman. Pirimqul Qodirovning «Yulduzli tunlar», Said Ahmadning «Yo'qotganlarim va topganlarim» kitoblarini o'qib chiqdim. Menga Said Ahmadning bu asari juda yoqdi. Unda adibning ichki kechinmalari,

Tengdoshingiz Oydina Bahriddinova, Namangan viloyatining Chortoq shahridagi Sobir Qoraboyev nomli 45-o'rta maktabning 9-sinfida a'lo baholarga o'qiydi. Uning kelajakdagi orzulari bisyor. Eng oliy niyati - Zulfiya nomidagi Davlat mukofotiga sazovor bo'lish.

OYDINA

boshidan kechirgan barcha voqea-yu hodisalari yozilgan.

-Hozirgi zamonaviy shoirlarimizning she'rlarini o'qimaysizmi?

-O'qiyman. Bilasizmi, ularning hammasi ham ta'sirli emas. Masalan, men tanqli bir qo'shiqchimizning «She'r-bu qo'shiq matni degani emas, she'r boshqa narsa, qo'shiq matni boshqa», degan gaplarini o'qiganman. Axir she'r chiroyli va ta'sirchan bo'lsa, ajoyib qo'shiq yaralmaydimi?

-Fikringizga qo'shilaman. Endi bizga ustozlaringiz, maktab-u dugonalarining haqida gapirib bering.

-Menga adabiyot va ona tili ustozimiz Maryam opa Ummataliyeva yaqindan yordam beradilar. O'zim adabiyotga qiziqqanim uchunmi, ularning dars berish uslublari menga juda yoqadi. Bundan tashqari, ular maktabimizda

tashkil etilgan «Yosh qalamkashlar» to'garagiga ham rahbarlik qiladilar. Biz dugonalarim Dilnoza, Odina, Zulxumor, Mahbuba bilan bu to'garakka muntazam qatnashib turamiz. Mahbubaning «Nur naqsh etgan shudringlar» nomli, mening esa «Anor guli», «Oy nuri» kabi she'riy to'plamlarimiz nashrdan chiqqan. Men yana tuman, viloyat bo'yicha adabiyot fanidan o'tkazilgan olimpiadada g'olib bo'ldim. «Iqtidorli bolalar anjumani»da qatnashib, Respublika bosqichiga yo'llanma oldim.

-Oydina, bo'sh vaqtlaringizda nimalar qilasiz?

-Men tikish-bichishni yaxshi ko'raman. Yana, zardo'zi do'ppilar, munchoqlar bilan tikish ham qo'limdan keladi. Oyijonimga uy yumushlarida yordam beraman. Agar yana vaqtim ortib qolsa, kutubxonaga boraman. Bulardan tashqari, musiqa tinglashni, raqsga tushishni ham yoqtiraman.

-Kelajakdagi orzularingiz qanday?

-Men kelajakda yetuk olim bo'lishni istardim. Yana chet elga safar qilish, u yerda tajriba va malakamni oshirish istagim ham bor.

Oydinaning o'zi kabi oydin orzulariga yetishishiga ilakdoshmiz. U kabi o'quvchilar vatanimizning ertasi. Zero, vatan kelajagi Oydina kabi iqtidorli, bilimiga changoq, tirishqoq, talabchan o'quvchilarning qo'lida. Biz ularga ham omad tilaymiz.

Ozoda TURSUNBOYEVA suhbatlashdi.

Ustoz kuldiradi

UKAM QARIB QOLIBDI

-Buvijon, tishlaringiz, nega siyrak juda ham? Axir endi buving ham, qarib qoldi-da, bo'tam.

-Voy, chaqaloq ukam ham, qarib qopti-yu, qarang. Og'zida bittagina Fishi qolibdi arang.

Maryam ABDULLAYEVA,
Xorazm viloyati, Ko'shko'pir tumani.

SPORT - TINCHLIK ELCHISI

O'zbek kurashi

Ota-bobolarimizdan meros qadriyatimiz - O'zbek kurashi o'zining kishini maftun etuvchi usullari bilan dunyoning 70 dan ortiq mamlakatiga kirib bordi. Nafaqat kirib bordi, balki jahonning turli qit'olari, mamlakatlarida Kurash bo'yicha yirik Xalqaro

GRETSIYADA

ISLON KARIMOV TURNIRI

turnirlar tashkil qilinmoqda. Mana yaqindagina Gretsiyaning Soloniki shahrida mukofot jamg'armasi 10 ming AQSH dollari bo'lgan Islom Karimov Xalqaro turniri ilk bor o'tkazildi va o'z g'oliblarini aniqladi. 20 dan ortiq davlat polvonlari mutloq vaznda murosasiz bahs olib bordilar va yakunda mezbonlar vakili Ilya Ilyadis hamda vatandoshimiz Abdulla Tangriyev finalga chiqishdi. Ilyaning dzyudo kurashidan Olimpiada chempioni ekanligini ta'kidlagan holda Abdulla akangizni ham unga bo'sh

kelmaganini aytib o'tish joiz. Ammo ko'p sonli grek muxlislarining qo'llab-quvvatlashi natijasida finalda Ilya Ilyadisning qo'li baland keldi. Musobaqaning uchinchi o'rinlari armanistonlik Aren Simonyan hamda yana bir mezbon Ilya Leonidisga nasib etdi. Bu bilan O'zbek kurashining tantanasi to'xtamaydi. Kelgusi sonda esa 5-6 fevral kunlari Londonda tashkillashtiriladigan kurash bo'yicha an'anaviy V Islom Karimov Xalqaro turniri haqida ham ma'lumot beramiz.

Futbol

Futbol-eng ommaviy, «millionlar o'yini» ekanligini yaxshi bilasiz. Xalqqa olam-olam quvonch, jamoasi yutqazganda esa sezilarli ravishda iztiroblar bera oladigan ushbu o'yinning shaydolari istagancha topiladi. Sir emaski, ayni kunlarda barcha yurtdoshlarimizning fikri-xayoli 2006 yil Germaniyada o'tadigan Jahon chempionatiga chiqish orzulari,

lozim. Ishning bungacha bormasligi uchun esa terma jamoamiz a'zolari guruhida yuqori ikki o'rin uchun kurashmog'i lozim. Yaqinda O'zbekiston futbol federatsiyasi jamoani yanada kuchaytirish maqsadida hammamizga yaxshi tanish mutaxassis, termaning maslahatchi-murabbiyi bo'lib ishlab kelayotgan germaniyalik Yurgen Gedeni bosh murabbiylik lavozimiga o'tkazdi. Bu

JAHON CHEMPIONATI SARI

dunyoning eng yetakchi terma jamoalari bilan yonma-yon to'p surishimizni kuzatish istaklari bilan limmo-lim to'lgan. Buning uchun esa O'zbekiston terma jamoasi 2-saralash bosqichidagi raqiblarimiz - Saudiya Arabistoni, Janubiy Koreya hamda quvaytlik futbolchilar bilan kerakli natijani qayd etishi kerak. Ma'lumki, guruhdagi to'rt jamoa «uy-mehmon» tizimida o'zaro o'yinlar o'tkazadi va yakunda yuqori ikki o'rinni egallagan yurt vakillariga kelgusi yilda Germaniyaga borish baxti nasib etadi. Albatta, 3-o'rinni egallagan terma jamoada ham Jahon chempionatiga borish uchun imkoniyat saqlanib qoladi, ammo u buning uchun parallel guruhdagi uchinchi jamoani mag'lub etishi, so'ngra, «pley-off»da duch keladigan raqibidan ham ustun kelishi

esa nemis mutaxassisiga ko'proq mas'uliyat hissini yuklaydi. Unga terma jamoani Jahon chempionatiga olib chiqish vazifasi yuklangan. Buni uddalasa, tomonlar shartnomani yana uzaytirishga kelishib olindi.

Termaning endilikdagi sobiq bosh murabbiyi Ravshan Haydarov esa Gedega yordam beradigan

va O'zbekiston olimpiyachilariga ustozlik qiladigan bo'ldi.

Barchamizga ma'lumki, 9-fevral kuni milliy terma jamoamiz JCH-2006 saralash bosqichidagi dastlabki o'yinini «Paxtakor»

Markaziy

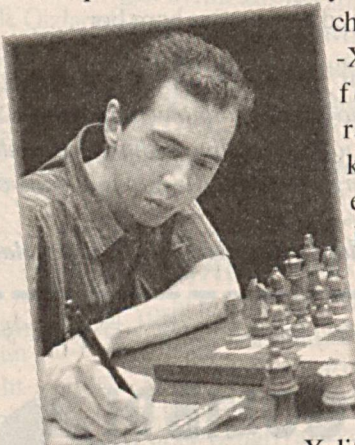
o'yingohida Saudiya Arabistoni termasiga qarshi o'tkazadi va shu kunlarda tayyorgarlik ishlari avjiga chiqqan.

MUTLOQ CHEMPIONLIK BAHSI O'TMAYDIMI?

(yoki Kasparov bilan Qosimjonov ushrashuvi nega qoldirildi?)

Barchani qarshi dona surmasligini hayajonga solib bildir. kelayotgan Kasparov-

Qosimjonov bahsiga ham uzil-kesil oydinlik kiritildi. Ya'ni, 13-Jahon chempioni Garri Kasparov Xalqaro shaxmat federatsiyasiga rasmiy xat bilan murojaat etib, yangi chempion Rustam Qosimjonovga

Tarixga nazar solsak, 1948 yildan buyon Jahon chempionligi uchun bellashuv -Xalqaro shaxmat federatsiyasi-FIDE rahnamoligida o'tkazib kelinmoqda. 1998 yildan beri esa tezkor shaxmat, ya'ni blis-sistemada ham Jahon chempionati tashkillashtirilayapti va unga ko'ra Anatoliy Karpov, Aleksandr

Xalifman, Vishvanatan Anand, Ruslan Ponomaryov va hamyurtimiz Rustam Qosimjonov toj sohiblari bo'lishga erishdilar. Shunday qilib, yangi chempion sifatida Qosimjonov mutloq g'oliblik uchun Kasparov bilan bahs olib borish huquqini qo'lga kiritgandi. FIDE prezidenti Kirsan Ilyumjinovning sa'y-harakatlari evaziga esa uchrashuv joyi etib Birlashgan Arab Amirliklarining

Dubay shahri belgilangandi. Ammo Kasparov 7-30 yanvarga belgilangan bahsda qatnashishdan bosh tortdi. Sabab deb BAA mudofaa vazirining «Dubay shahri turnir mukofot jamg'armasi uchun 1 mln. 200 ming dollar ajrata olmaydi» qabilidagi ma'lumoti ko'rsatildi.

Shaxmat

Kasparovning tashkilotchilardan ko'ngli to'lmayotgandi. FIDE va Kasparov o'rtasidagi muzokaralar bahsni Turkiyada o'tkazishga qaror qilindi. Biroq Turkiya shaxmat federatsiyasi advokati Simal Dersanning moliyaviy masalalarni hal etishni 18-yanvardan 25-yanvargacha cho'zish haqidagi iltimosi Kasparovga ma'qul kelmadi. U bahsdan bosh tortdi. Ko'pchilik «Kasparov o'zbek grossmeysteriga yutqazib qo'yishdan cho'chiyapti», degan fikrni ham ilgari surmoqda. Kim kuchli, Kasparovmi, Qosimjonov? Bu ikki tojkor 23 fevral kuni Ispaniyaning Linares

shahrida tashkillashtiriladigan «superturnir»da bir-biriga ro'baro' kelishadi. Agar unda Kasparov Qosimjonov ustidan g'alabaga erisha olmasa, taxminimizcha, shaxmat tojini himoya qilish uchun bahs o'tkazishga majbur bo'ladi.

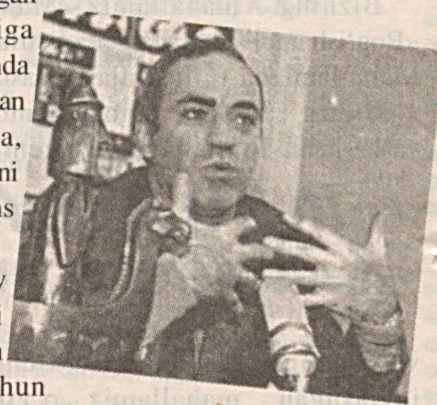
Qosimjonov jurnalistlarga Garri Kasparov bilan bo'ladigan mutloq chempionlik uchun bahslar haqida shunday intervyu berdi:

- Kasparov bilan bo'lib o'tadigan mutloq chempionlik uchrashuviga tayyorgarlik ko'rganmidingiz?

- Albatta.

- Uning ishtirokidagi partiyalarni ko'p kuzatgan bo'lsangiz kerak...

- O'z tayyorgarlik uslubimni sir saqlashni ma'qul deb bilaman. Ammo uchrashuvga jiddiy tayyorgarlik ko'rib, uncha-muncha mehnat

qilgandim...

- Kasparov bilan yanvar oyidagi bahs o'tkazilmaganligi sizga qanday ta'sir qildi?

- Birinchi marta uchrashuv muddatini o'zgartirishganda ham uning bo'lib o'tishiga yuz foiz ishongandim. Yanvarda o'tmadi, ammo bahs qachondir baribir tashkillashtiriladi. Hozir esa Kasparovga qarshi dona surishimning so'roq ostida qolganligi men uchun kutilmagan holat bo'ldi.

Sahifani Ma'mura MADRAHIMOVA tayyorladi.

QUYOSHJON

Salom quyoshjon senga,
Nurlaring sochgin menga.

Dunyoni yoritasan, Yumaloqsan sariq yuz,
Tongda salom berasan. Senga aytgum bitta so'z.
Bizga juda yoqasan.
Tongda kulib boqasan.

Gulira'no MUSAYEVA,
Poytaxtimizning Sobir Rahimov tumanidagi
186-maktabning 3-«V» sinf o'quvchisi.

KICHIK YUTUQLAR

Bizning Shayxontohur tumanida joylashgan 137- sonli maktabimizda barcha fanlar bo'yicha tez-tez fan olimpiadalari o'tkaziladi. Biz o'quvchilar bundan juda xursand bo'lamiz.

A x i r olimpiada bilimlar sinovi-da. Shunday emasmi? Yaqinda bo'lib o'tgan fanlar sinovida maktabimiz rahbari

Xosiyatxon opa Abdug'aniyeva barcha ishtirokchilarni to'plab, ularga oq yo'l tilarkan, shunday dedilar: «Eng avvalo olimpiada

qatnashchisi bo'lishingizning o'zi bir yutuq. Chunki unda ishtirok etish uchun eng ilg'or o'quvchilar saralanadi. Bolalarim barchangizga omad yor bo'lsin».

Ustozlarimiz nigohlaridagi mehr tuyg'ularini ko'rib - qalbimiz quvonchga to'ladi. Men o'zim ona tili va adabiyot fanidan olimpiadaga qatnashdim. Tanlagan raqamim bo'yicha «Shoh va shoir ruboiylarida Ona-yurt hijroni» mavzusida insho yozdim. Unda bobokalonimiz Zahiriddin Muhammad Boburning hayot yo'li va ijodini yoritdim. So'ngra II-III tur topshiriqlarini bajardim. Ta'lim maskanimizda

5-9 sinflardan jami 218 nafar o'quvchi ishtirok etgan fanlar olimpiadasida deyarli ko'pchilik o'quvchilarning bilimlari yuqori baholanibdi. Aniq va gumanitar fanlar bo'yicha 9 nafar o'quvchi tuman bosqichiga yo'llanma olishdi. G'olib o'quvchilarni chin dildan qutlab, barcha o'quvchilarimizni ular izidan borishini istardim.

Muxlisa MUSAYEVA,
9-«A» sinf o'quvchisi.

UZRO DUNYONI TANIYAPTI

Uzro odam taniydigan bo'lganda, buvisi olamdan o'tib ketgan edi. U bir kuni to'satdan:

-Aya, siz bechorasiz-a?
-Bobuna, nega unaqa deyapsan?
Axir meni sendek oyim qizim bor, bechora emasman.
-Unday bo'lsa, xolam bechorami?
-Nega asalcha?
-Xolamning mehribon ayasi yo'q-ku, u bechora-da!

SHER AFRIKAGA QOCHIB KETGAN

Uzro bilan Yevropaga safar qildik. Bir kuni o'rmon yo'llari bo'ylab Olmoniyadan o'tib ketayotgan edik. Yo'l past-baland, burilishlari ko'p. Yevropada yo'lovchilar mashinada xavfsizlik kamarini taqib yurishlari shart. Bolalar ham maxsus o'rindiqlarda kamar bog'lab o'tirishlari kerak. Bunday qonun Uzroga mutlaqo yoqmasdi. Shu bois eng zo'r «Mercedes»da yurgandan ko'ra, Toshkentda shalog'i chiqqan taksida yurishni afzal ko'rardi. Har gal «Mercedes»ga o'tirganimizda «Aya, Toshkent yaxshi-a?!» deb so'rardi va qoniqarli javob olgach, istamaygina mashinaga o'tirardi... Xullas, Olmoniya o'rmonlaridan o'tib borardik.

-Aya, bu o'rmonda sher bormi?
-Yo'q, sher Afrikada bo'ladi.
-Bu yerda bechoraga kamarband taqib yurasan, deb majbur qilishgani uchun sher Afrikaga qochib ketganmi?..

Olima NABIYEVA.

XAYR, BOLALIK

Hayot daftarini ko'rsam varaqlab,
Bolalik sahifasi tortmoqda oxir.
Nega ketayapti mendan yiroqlab,
Buni anglab yetish qanchalar og'ir.

Bolalik qaytmaydi ortiga hargiz,
Hatto uchib ketgan qushlar qaytadi,
Nega shunday ekan qalbim so'roqlar.
Kotiralar endi ortak aytadi.

Dilnoza MUHAMMEDOVA,
Toshkent viloyati, Toshkent tumanidagi
2-o'rta maktabning 10-«A» sinf o'quvchisi.

O'QUVCHILARNING YIGIRMA QOIDASI

Bo'lay desang bog'bon,
Yo Vatanga posbon,
Yo osmonda uchuvchi,
Yo dengizda suzuvchi.

Nimaki qilsang tilak,
Bariga o'qish kerak.
O'quvchi sendan talab,
Maktabga bor ertalab.

O'qi, berib mehringni,
Qo'yib ko'ngil, zehningni.
Direktor - komandir, bosh,
Muallim-rahbar, yo'ldosh.

Chiqma ular so'zidan,
Bor ko'rsatgan izidan.
Dalaga borsa dehqon,
Kerakdir unga ketmon.

O'quvchi maktab borsa,
Kitobi uyda qolsa,
Mumkinmi aytgin axir?
Bu ish yaramas taqir.

Xo'p yigitchasan o'zing,
Ayb yuvmasang yuzing.
Gul yabrog'in bossa chang,
Shudringdan keyin qarang.

Sinfingni hech bulg'atma,
Chang-to'zon ichra botma.
Qushlardan ol andoza,
Pallarin tarar toza.

Chalinganda qo'ng'iroq,
Sinfda hozir bo'l shu chog'.
Boshlansa sinfda dars,
Sergak bo'lg'in har nafas.

Angayma va talayma,
To'g'ri o'ttir, shalpayma.
Qochmasin xayol, fikr,
Mo'ljalingga o'qday kir,

Mualliming ko'rganda,
Saloming qilma kanda.
Sinfga kirsang agar,
Tur oyoqqa barobar.

Ijzat bersa o'ttir,
Yo'qlasa o'rningdan tur.
Agarda bersa so'roq,
Qadding bo'lmasin o'roq.

Javob bersang qo'l ko'tar,
Shovqinlama, vaqt o'tar.
Past baho aslo olma,
Pok yuzingga dog' solma.

Uyingga bersa yumush,
Lozimdir yozib qo'yish.
Ota-onangga ko'rsat,
Ishlab qo'y-o'tmay fursat.

Ko'rsang o'zingdan katta,
Izzat qilgin albatta.
Yogimtoy bo'l har yerda,
Maktab, kino va uyda.

Har so'zingdan bol tomsin,
Ko'rgan orzulab qolsin.
Urishma, so'kma, chekma,
Obro'ying yerga to'kma.

Agar cheksang yashirib,
Gulday o'pkang teshilib,
Xirillaysan bo'qqandek.
Ko'ksavga yo'liqqandek.

Chirmanda emas doska,
Chalma uni havasga,
Bo'rni qurt deb o'ylama,
Cho'ntagingni bo'yama.

Adabli yur hamisha,
Ko'rganlar desin yasha!
Yaxshilar izini bos,
El qo'ysin mehr, ixlos.

Quddus MUHAMMADIY

Qari - yoshga birday bo'l,
Dong ko'tar ota- o'g'il!
O'smirlar davlatimiz,
Keksalar savlatimiz...

Ko'rsang mayib yo hasta,
Bo'lg'in ko'makchi-hassa.
Gard qo'nmasin taningga,
Loy tegmasin baringga.

Yotog'ing bo'lsin guldek,
O'zing tur yorug' kundek.
O'quvchi biletyuzing,
Har yerda o'tkir so'zing.

Voningdan uni uzma,
Rejani tag'in buzma.
Maktab tan-u sen jonsan,
Bir yuragu-bir qonsan.

So'z tegizma maktabga,
Qolmagin yomon gapga.
Bu yigirma qoida:
Hammasi senga foyda.

Rosa o'qib, yodlab ol.
O'qib dilga joylab ol.

She'r gazetamizning
1947 yil 14 mart sonidan ko'chirib bosildi.

(Davomi. Boshi o'tgan sonlarda.)

Bu odam hovlining ko'zdan chetiroq narigi etagidan kelganligi bilini turar,

3. QOYILMAQOM TOVUQXONA

boya kimdir o'sha tomonda kuymanib, ketmon bilan loy qorayotganday bo'lvudi.

- Tolibjon, mana ko'rib qo'ying, to'garagimiz a'zolaridan yana birining qaldirg'och kitobi bosilib chiqdi! - deya ustoz meni ko'rsatib qo'ydi-da, keyin alohida ta'kidlagandek, - Mashrab yurtidan! - dedi.

- E, qulluq bo'lsin! - Tolib aka endigina yuvilgani uchunmi, hali nam, muzday qo'lini menga azot uzatib, tabriklagan bo'ldi.

Biz o'zimizni muxlislari qatori sanab yuradigan shoir Tolib Yo'ldosh Quddus akaning hovlisi etagiga tovuq katagi qurib berishga va'da qilgan, hatto qachonlardir uncha-muncha guvala ham quyib ketgan ekan. (Darvoqe, o'sha paytlar «Yeti xazinaning biri» - tovuqchilikka e'tibor davlat siyosati darajasiga

ko'tarilgan, ijodkorlar bu «soha»ni sharafllovchi nazm-u nasr bitishardi). Sulton aka bilan birimiz guvala uzatib, birimiz loy qorib, Tolib akaga qarashadigan

bo'ldik.

Bir payt bosh ustamiz kutilmaganda «Uylanmaganmisanlar?» deb so'rab qoldi. «Yo'q hali» deganimizni eshitib, barmoqlarini bigizlab nasihat qilgan bo'ldi: «To'g'ri qilasanlar! Mashoyixlar bolaligim - poshsholigim deb bekorga aytishmagan. Mazza qilib yuraverlaring! Doktorlarning aytishlaricha, Lev Tolstoy yana o'n-o'n besh yil yashashi mumkin bo'lgan. Biroq xotini dastidan qochib ketib, qahraton sovuqda shamollab, poyezd stansiyasida o'ladi. Ayolimni janozamga aralashtirmanglar, deb vasiyat qiladi. Ana shunaqa xotin zoti!»... Shundan keyin Tolib aka uydagi mashmashadan biroz nolidi.

Mashhur shoir degan nomi bor odamning o'ziga yarasha tashvishlari bo'larkan-da, deb o'ylanib turgandim, kutilmaganda u kishi:

Namangannning qayeridansan? - deb so'rab qoldi. - «Taxta ko'prik»dan, - dedim.

- Ha, «G'isht ko'prik»ka

yaqin joy. O'sha yerda Mulla Oxund madrasasi bo'lgan. U kishi avliyo - Shoh Mashrabning ustozlari...

Shundan keyin gap mavzui «Devona-i Mashrab»ga ko'chdi-yu, ustamiz ko'z oldimizda butunlay boshqa bir odam - juda katta ilmu hikmat egasi qiyofasida gavdalanib ketdi. Buyuk shoirning she'rlari, g'azallaridan yod o'qir, ular nima sabab bo'lib yozilganligi haqida so'zlar, ba'zi tushunarsizroq jumalarga izoh berar, sanoqli g'azallari orqaligina bizga ma'lum alloma Mashrabning ummonday bepoyon ichki dunyosi, behalovat bolaligi, sarson-sargardonlikda kechgan hayoti, har satridan isyon alangasi ufurib turadigan she'riyati bilan mufasssalroq tanishtirardi. Keksalikda dor ostida yakun topgan jafokash umrining so'nggi kunlari haqida hikoya qilardi.

Men shu daqiqalarda bu

Muso Toshmuhammad o'g'li Oybekning 100 yilligiga

odamning kichkina vujudiga bunchalik ko'p Mashrab kalomini yoddan aytish, bir-biridan g'aroyib rivoyatlarni risoladagiday hikoya qilib berish mahorati qanday jo bo'ldiykin, deb o'ylandim. Ustoz Quddus Muhammadiy tez-tez qaytarib turadigan xoh she'riy, xoh nasriy bo'lsin, har qandoq asarni shunchaki o'qishgina emas, yurakdan his etib, UQISH kerakligi haqidagi so'zlarini eslab, hali Tolib Yo'ldosh degan bu shoir oldida biz hech kim emasligimizni anglab qolardim, loyga botib ishlamasdik, balki Mashrabxonlikning oliy maqom sabog'ini olardik, go'yo.

Tolib aka gap orasida bizlarni yana bitta sirdan voqif etdi. Balki bu «sir» emas, oddiy haqiqat bo'lgandir, ustoz Quddus domla sabog'ining qaytarig'i deb ham atash mumkindir.

Darvoqe, u:

- Modomiki adabiyot degan qutlug' dargoh ostonasiga qadam qo'yibsanlar, shu narsani yaxshi bilib ollaring! - dedi-da, kursi ustidagi choynakdan piyolaga choy quyib simirarkan, nariroqda turgan, negadir yaxshilab oq ro'molcha taxlamiga o'ralgan

kitobni asta ochib, bizga ko'rsatdi. Bu Abdulla Qodiriyning «O'tgan kunlar» romani edi. Ustamiz uni doim o'zi bilan olib yuradi, o'qib turadi shekilli, sahifalar qatiga uzun qilib qirg'ilgan qog'ozcha solib qo'yilgan edi. - Mana shu asarni qayta-qayta o'qilaring, Mashrabni yod ollaring! Bu o'zbekdan chiqqan ikki zotning barcha yozganlari katta maktab, adabiyot alifbosi! - Suhbatdoshimiz kitobni bizga qarattidi, afsuslanganday boshini qimirlatib qo'ydi. - Eh, shunday asar yo'q qilib yuborilgan. Odamlar qattiq qo'rquv iskanjasiga solib qo'yilganidan biron nusxasini saqlab qolishning iloji bo'lmagan. Yaxshiyamki, ma'rifatli bir yurtdoshimiz vatanni tark etayotib, «O'tgan kunlar»ni o'zi bilan olib ketgan ekan. Bu o'sha matn asosida bosilgan!

- Nahotki biron nusxasi o'zimizda topilmagan, hech kim saqlab qololmagan? - sherigim kitobni avaylab ro'mol qatiga o'rayotgan Tolib akaga savol nazari bilan qaradi.

(Davomi bor.)

Dadaxon NURIY.

NIHOLDA HAM BOR XAYOL

(Davomi. Boshi o'tgan sonlarda.)

Yoshulli, ayblangan shaxs
Axir to'nka, g'o'lami?
O'lmaganni kafanlab,
Go'rga tiqib bo'larmi?
Sharipovni maqtar el,
U tuman prokurori.
U haqida so'z yurar:
«Xuristlarning eng zo'ri».
Muqaddas bilar inson
Haq-haqiqat g'oyasin.
Haqiqat-nur, quvlagay
Nohaqliklar soyasin.

VIII

Biz yashab turgan uying,
Fuzilishi o'zgacha.
Paxsa devor savlatdor,
Ko'rinishi o'zgacha.
To'rt burjiga tirakdir.
Milcharli minorasi.
Naqsh o'yib ustasi,
Bo'lgandir ovorasi.
Fug'ishgan oilalar,
Joylashgan og'ushiga.
Sig'ar kolxoz mollari,
Bemalol hovlisiga.
Abdullo bobomizning
Ota-bobosi qurgan.
Mana, endi bizlarga,
Boshpana bo'lib turgan.
Atrofida aylanib,
Atrofida chopamiz.
Tomga chiqib gohida,
Har xil o'yin topamiz.
Milchariga ko'k qarg'a,
Qaldirg'ochlar qo'nadi.
Har tong boqib, qalbimda,
Yangi hislar unadi.
Zo'r! - deyman, mahobatli
Bino bunyod etganlar.
Aravada, zambilda,

Shuncha loyni eltganlar.
Inson shuncha qudratli,
Inson shuncha kuchlimi?
Inson hayot oldida,
Shuncha mas'ul, burchlimi?
Bolam-chaqam, molim deb,
Verim, deya yugurur.
Finib-tinchimas ular,
Neki ish bor ulgurur.
Bahor yoygan sepini,
Kunlar ilib-isiydi.
Dehqon ishi, ayniqsa,
Qizigandan-qiziidi.
Uy-ro'zg'or yumushlari,
Dala-yerga ko'chadi.
Halovat bilmasdan jon,
Kun dolg'ali kechadi.
Kimlardir qo'sh-omochda,
Verni haydar-ag'darar.
Bog'bonlar meva-nihol,
Holin so'rab, bog'dalar.
Fraktor ko'krak kerib,
Darvozamiz yonida.
Qo'ni-qo'shni bolalar,
O'ynaydigan joyida.
O'rin akani kutib,
Ko'zlarimiz to'rt go'yo.
Fraktorni bugun,
Haydarmi, haydamas yo...
Kelsa, chuvvos solamiz,
Birdan chapak chalishib.
Dastyormiz, temir-tersak,
Ishlariga qarashib.
«SFZ» traktori
Ver haydaydi peshma-pesh.
Ohangrabosi bormi,
Qolmaymiz izidan hech.
Jumaboy juda bebosh,
Molaga chiqib olar.
Baxtiyor, Xoqubboyilar,

Nam tuproq sochib qolar.
Chekkaga olib o'zim,
Men hayratda turaman.
Dong qotib, haykal bo'lib,
Uzoq hayot suraman...
Fan-badani po'latdan-u,
Eh, «SFZ» qiziq-ku.
Ro'lini boshqarsang gar,
Qilar ishi tuzuk-ku.
A'zolari bor uning,
Yuragi bor, joni bor.
Yonilg'i-suvi bo'lsa,
Gupiruvchi qoni bor.
Qancha otning quvvati,
Jamdir uning o'zida.
Oldga boshlar g'ildirak,
Fishti oyoq izida.

IX

«Devqal'a» devoriga,
O'xshar xuddi olonglik.
Cho'zilgan kunchiqardan
Kunbotarga kamardek.
Qarshimizda olonglik,
Yonida paxta otiz.
Halima opam ikkov,
Fermoqdamiz paxta biz.
Onamizga damo-dam.
Yordam beramiz, axir.
Kir-chirimizni qilib,
Non yopar balki hozir.
Opam meni qistaydi:
Chaqqonlashib ter, uka
Kundalik topshiriq bor,
Shuni yaxshi bil, uka.
Gap-so'z bo'lib turmaylik,
Farozingning yonida.
Kun-kunora vakillar,
Bor paxta zirmonida.
O'zim ham vakillarning,
Birozini bilaman,

Razzoq IBROHIM.

Hattoki, fe'l-atvorin,
Mijozini bilaman.
Ishda kim ko'rinmasa,
Zug'umini ko'rganman.
Non yopsa, tandiriga,
Hujumini ko'rganman.
Olong ustida arang,
Ana, odam qorasi...
Falonchimi? - Deyman men,
Kelayotir, qara-chi!
So'ng qaragam, yo'q o'sha.
Iye, qayon ketgandir...
Pastga tushib, ehtimol,
O'ng so'qmoqqa o'tgandir.
Shuni aytib opamga,
Paxta tera boshladim.
O'y aralash paxtani,
Asta tera boshladim.
Mushuk miyovlab birdan,
Kesak tushdi otizga.
Vujudlarim jimirlab,
Berildim har xil hisga.
Ikkinchi miyovlashda,
Jur'at etdim bilmogqa.
Kesak balandlab kelib,
Fushdi biz yon so'qmoqqa.
Opam meni ortimga,
Qaytarmoqchi bo'ldi ham.
Jin, alvasti shol qilar,
Qaytgin, dedi, jon ukam.
Furolmadim, tanimni
Oralagan qaltiroq.
Ko'tarildim tepaga,
Ko'rmogchi bo'lib tezroq.
Qo'sh olong ichi-solma,
O'to'lan, qamishzorlik.
Mushuk qattiq miyovlab,
For ko'rindi bu bortiq.
Shu payt shamol turdi-yu,
Chirpirak quyun keldi.
Xayolimdan o'tdi tez,
«Ajina o'yin keldi».
(Davomi bor.)

«Rivoyat qilishlaricha, Iskandar Zulqarnayn bizning «Makedon» qishlog'imizda uzun xumdonlardan katta ko'prik qurdirgan ekan. Bosqinchi mo'g'ullar Chingizxon boshchiligida ushbu inshootni vayron qilishibdi. XVI asrda Abdullaxon ushbu ko'prikn qayta tiklabdi. Har bahor tog'lar bag'ridan hayqirib keladigan sel ushbu ko'prik tagidan oqib o'tar, keyinchalik uning himoyasi uchun 2-3 marta yangi ko'priklar barpo etilgan bo'lsa-da, kuchli suv ularni qulatib o'tar, ammo eski ko'prik hamon birdek turardi. Uyimiz yonidan shovqin solib o'tadigan Surxon daryosi hamda ushbu qadimiy ko'prik qishlog'imizning ham jannatmakon manzarasidir», - deydi biz bilan suhbatda ming O'zbekiston Badiiy Akademiyasining raisi Tursunali aka marta QO'ZIYEV. Ular bugun tahririyatimiz bo'lsa ham, qoshida tashkil etilgan «Istiqlol umidlari» o'zbekligimiga to'garagimizga tashrif buyurib, shukronalar aytaman bolajonlar bilan deyman. Otam Karimjon domla frontdan qaytib kelganlaridan so'ng suhbatlashdilar.

BETAKROR

ERTAK XOTIRALARI

Dunyoda farzand uchun o'z ota-onasining bolaligi haqidagi suhbatlari eng yaxshi ertak hisoblanadi. Chunki bolalik bir-biriga o'xshamagani kabi uning beg'ubor xotiralar ham o'zgacha bo'ladi. Ba'zan, nega ertak aynan bolalik haqida, deya ota-onamga adog'siz savollar berardim. Endi o'zimning bolaligim farzandlarim uchun ertakdek tuyuladi.

O'sha uy, ko'chami yoki ariq, yalpizmi, tog'mi ular haqida to'liqlanib gapirasan kishi. Ko'z oldingda bolaliging gavdalanaveradi. «Makedon» qishlog'imizda «soqatarosh», ya'ni toldan kesib bejirim toltovoq, qoshiq, turli idishlar yasovchi hunarmand kishi bo'lardi. Uning sehrli kasbi meni o'ziga rom etardi. Ba'zan soatlab yonida qolib ketardim. Otamning kechqurunlari qo'ni-qo'shnilar davrasida Sa'ddiy Iskandariy kitoblarini tinmasdan o'qib berishlari, undagi jimjimador bezaklar bularning barchasi mening rassom bo'lib yetishishimga turtki bo'ldi desam mubolag'a emas. Otam va onasining o'z-o'tmishini biz farzandlarga gapirib berishlaridan rohatlanardik. Ko'zlarimiz yumilib ketayotgan bo'lsa-da, hech birimiz uxlashni istamasdik. Qanday buyuk asar bo'lishidan qat'iy nazar, ota-onalarning o'z bolaligi haqidagi ertaklariga teng kelolmaydi.

MADANIYAT VA MA'NAVIYAT ILDIZI QAYERDA?

Ertalab uyqudan turganimda farzandlarimga kulib qarasam, ular nega xursandsiz, dadajon, deb so'rashardi. Shunda men mehrli va sadoqatli yurt farzandi bo'lhanimdan xursand bo'laman, derdim. Nima, amerikalik yoki rus bo'lganingizda xafa bo'larmidingiz deyishganida yo'q, yuz marta bo'lsa

1947 yilda qishlog'imizda ikki xonali maktab qurgandilar. Uning bir xonasida biz oilamiz bilan yashadik. Ikkinchi xonasida o'zlari dars berardilar. Yon-atrofimizdagi bolalarning maktabga tinimsiz qatnashi, har bir darsni jon-qulog'i bilan tinglashini ko'rib, ustoz sifatida otamning qalbi quvonchlarga to'lardi. Qishlog'imiz bolalari bir daqiqa bo'lsa-da, tinim bilmasdilar. Goh dalada ishlash, goh polizda ishlash... Xullas biror yumush bilan band bo'lardilar. Hech kim yumush og'ir ekan deya bo'yin tovlamasdi. Tarbiyaning aslildizi oiladagi muhitga borib taqaladi.

Rivoyatlarga ko'ra, otning har bir yoliga 40 ming yaxshilik o'ralgan bo'larmish. Bu yaxshiliklarni faqatgina o'z eliga sodiq, qalbi pok kishilargina ang'ay olar ekan. O'zbek madaniyati beshikdan, ma'naviyati esa onasining allalaridan boshlanadi. Onam ibodatxon

ayaning ukalarimga aytgan allalari hamon qulog'imda yangraydi.

Beshikning har bir cho'piga 40 ming orzu havas muhrlangan deb o'ylayman. Bir necha avlod yotib chiqqan beshiklarning hosiyati ham o'zgacha. Bizning buyuk ajdodlarimiz ham beshik bag'rida katta bo'lishgan. Nasl-nasabimizning urf-odatlar kelgusi

nasllarimiz uchun ham katta maktab ekanligini bir zum bo'lsa-da, unutmashimiz lozim.

Ta'riflarga ko'ra, Budda ibodatxonalari xom g'ishtlardan barpo qilinarkan. Vaqtlar o'tib, nurab yotgan ibodatxonalarning o'sha g'ishtlaridan tibbiyot meditsinasida keng foydalanib, dorilarga ezib qo'shilarkan. O'sha dorilar ta'siri kuchli bo'lib, bemorlar tez shifo topishar va kasallik kamayar ekan. Bularning barchasi Olloh tomonidan insonga berilgan ne'matdir.

Rassom bilan uchrashuv

Badiiy akademiyamiz tashkil bo'lgandan keyin har bir viloyatda va Qoraqalpog'iston Respublikasida akademiyaning Tasviriy va amaliy litseylari tashkil qilindi. U yerda istiqomat qilayotgan iqtidorli bolalarni to'plab mutaxassis ustozlar dars bera boshladilar. O'quvchilarning yaratgan qator asarlari dunyo miqyosida namoyish etilib katta muvaffaqiyatlar qozondi. Jumladan, 2004 yilda Yaponiyaning Xirosima shahrida bo'lib o'tgan «Dunyo memorial muzeyi» nomli bolalar rasmlar ko'rgazmasida Respublika litsey-

RANGLAR JILOSI VA UYG'UNLIGI

«Havo rang», «Pushti rang», «Jigarrang» kabi iboralar faqat o'zbek tiliga xos bo'lib, milliy tilimiz boyligidir. Undan qancha keng foydalansak san'at va madaniyatda bizni tilimizday keng tushuniladigan til kam bo'lsa kerak.

Yurtboshimiz Islom Karimov: «Kamal akka qarasang shunda ranglar jilosi va uyg'unligini his etasan», deb ranglarga baho bergandilar. Darhaqiqat, rassom eng avvalo tabiat farzandi bo'lishi lozim. Maktabni tugatib, P.Benkoy nomli Respublika rassomlik bilim yurtida tahsil oldim. So'ngra Teatr va rassomchilik institutida o'qishimni davom ettirdim. Ustozim O'zbekiston Xalq rassomi Abdulhaq Abdullayevdan kasbimning nozik sirlarini o'rgandim.

Jarqo'rg'ondagi madaniyat va istirohat bog'ida bosh rassom vazifasida ishlaganimda ham, Surxondaryo madaniyat fondi rahbari lavozimida faoliyat yuritganimda ham qayerda mehnat qilmay, ona qishlog'imning bag'ri keng insonlari, ota-onam va ustozlarim o'gitlari men uchun dasturi amal qo'llanma bo'ldi.

O'zbekiston Davlat San'at muzeyida saqlanayotgan «Jarqo'rg'onlik bog'bon» asarim, Moskva, Finlandiya, Italiya kabi davlatlarda namoyish qilingan «Men va ona qishlog'im» kabi bir qancha asarlarimni tug'ilib o'sgan go'sham ta'sirida yaratganman.

internati o'quvchilari Farrux Tojiboyev, Muhayyo A'zamova, Bobur Rahmatov maxsus sovg'a va diplomlar bilan mukofotlandim bo'lishsa Slovakiyaning Bratislav shahrida bo'lib o'tgan «Men bu dunyoda nima uchun baxtliman» tanlovida Namangan litsey-internatidan Behzod Zokirov maxsus sovg'aga bo'lgan bo'lsa, Nogiron bolalar markazidan Dilfuza Obidjonova Slovakiya elchixonasining esdalik mukofotini qo'lga kiritdi. Hindistonning Dehli shahrida o'tkazilgan «Shankar» bolalar ijodiy tanlovdada Hamid Karimov «Kumush medal»ni qo'lga kiritganligi barchamizni quvontirdi.

KITOBNING KALITI

Buyuk adib L.Tolstoy aytganidek: «Bilmaydigan odamdan qo'rqma, soxta biladiganlardan qo'rq. Dunyodagi barcha kulfatlar ana shundadir». Kitobni biz non kabi e'zozlaymiz. Uni qo'yib o'qiydigan maxsus «lavh» bo'lardi. Har bir varag'ini avaylab ochib, avaylab yopardik. Dunyoni idrok etish uchun maktab, bitta kitobni o'qish uchun uni kalitini beradigan odam ustoz bo'lishi lozim. O'qishni, uqishni kanda qilmaydiganlarga o'z maqsadiga yetishadilar. «Tong yulduzi» gazetasi o'quvchilari aziz bolajonlarim, Sizlarga ham shuni ta'kidlagan bo'lardim. Iste'dod, iqtidor, tirishqoqlik barcha fazilatlarining debochasi avvalo tinimsiz mehnatda. Halol mehnatdan bo'yin tovlamasangiz, o'z maqsadingizga albatta erishasiz. Kitobning kaliti ustoz, dunyoning kaliti - esa bilimdir. Buni aslo unutmang. Siz kabi kitobsevar bilimdon bolajonlarimga sog'lik-omonlik tilayman!

Jamila ERDONOVA
yozib oldi.

Xotira azobi

Do'stlik, birodarlik haqida ko'p va xo'p gapiramiz. Lekin hamma ham insondagi eng oliy tuyg'u bo'lgan do'stlikni dilida saqlay oladimi? Do'stiga kerak paytida «yo'qolib» qolmaydimi? Men sizlarga aytib bermoqchi bo'lgan voqea ham yaqin orada bo'lgan. Mana, eshiting.

HALIM, SALIM VA ALIM

...Alim bilan Salim juda qalin do'st edilar. Ular birga dars tayyorlashar, qayerga bormang, ularni birga yurganini ko'rasiz. Lekin ularning do'stligiga ba'zilarining g'ayirligi kelar, shunday bolalardan biri Halim ismli bola edi. U nuqul Alimning ustidan kular, Salimni qo'rqqoq deb atardi. Shunday kunlarning birida jismoniy tarbiya darsida Alimning cho'ntagidan pul yo'qolibdi. O'qituvchi hamma bolalarni yig'ib, pulni kim olganligini va darhol qaytarib berishni so'rabdi. Lekin bolalardan sado chiqmabdi. Shunda payt poylab yurgan Halim: - Men bilaman pullarni kim olganini. Ularni Salim o'g'irlagan,-debdi. Salim bu gapdan qizarib-bo'zarib ketibdi. Pullar esa chindan ham Salimning cho'ntagidan chiqibdi. Bu gap maktab direktorining ham qulog'iga yetib boribdi. Salimni direktor chaqirib, izza qilibdi. Shu voqeadan so'ng, Salim boshqa maktabga o'tib ketibdi. Oradan yillar o'tib, ular maktabni bitirishibdi. Buni qarangki, Halim, Salim va Alim bir oliygohning talabasi bo'lishibdi. Bir kuni ular yana gap talashib qolishibdi. Shunda Halim jahl ustida Alimga: -Sen chindan ham qo'rqqosan,- debdi. Esingdami, o'quvchilik vaqtimizda cho'ntagingdan pul yo'qolgandi? Men ularni olib, Salimning cho'ntagiga solib qo'ygandim. Bu gapni eshitgan Alim do'stidan kechirim so'rabdi. -Bu gaplarni esimdan chiqarib yuborganman,-debdi Salim. Lekin ko'nglidagi og'ir tosh, buning ustiga boshqa o'quvchilarning oldida «o'g'ri» degan nomni olgan Salimning ko'ngli hali-hanuz yorishmagan edi...

Gavhar ERMATOVA,
Toshkent viloyati, Parkent tumanidagi
29-o'rta maktabning 5-sinf o'quvchisi.

SIZ KITOB O'QIYSIZMI?

Insonning komil, bilimdon bo'lib etishishida kitob, jurnallar o'qishning ahamiyati katta, albatta. Mening bobom juda ko'p gazeta, jurnal va turli kitoblar sotib olardilar. Dadamga ham, menga ham ularni berib, doim kitob, jurnallar o'qib turish kerakligini, yangiliklardan boxabar bo'lib turishimizni tez-tez takrorlardilar. Bobomning qattiqqo'lliklari sababmi yoki o'zlari qiziqibmi, dadam ham kitob o'qishni juda yaxshi ko'rardilar. Hozir kitob, gazeta o'qiydigan bolalarni kamdan-kam uchratasiz. Ko'p jurnallar chet mamlakatlardan keltiriladi. Ulardagi turli axloqsiz rasmlar esa o'smir yigitlarga, qizlarga qanday ta'sir ko'rsatarkin? Buning ustiga, hozirgi yoshlarni ko'proq kompyuter o'yinlari-yu, bar, kafelardagi o'yin-kulgular qiziqtiradi, xolos. Men bu bilan dam olish kerakmas, demoqchimasman. Ammo har narsaning vaqti, chegarasi bor emasmi? Insonga umr bir martagina beriladi. Uni besamar o'tkazishning natijasi esa o'zingizga ma'lum. Keyin pushaymon qilish uchun juda kech bo'ladi. Vaqtida bilim olib, ma'naviyatimizni boyitganimizga nima yetsin? Siz nima deysiz, aziz tengdosh?

Botir ABDULLAYEV,
O'z DJTI qoshidagi
akademik litseyning talabasi, 26-guruh.

SEHR

Sovuq yuzni chimchilar,
Qish otini qamchilar.
Bortliq oqqa bezanar,
Dov-daraxtlar seskanar.

Oq orzudek falakdan,
Uchib tushar qor parchasi.
Oq umid-u tilakdan,
Yorishar dil darchasi.

Umida QOSIMOVA,
Toshkentdagi 97-o'rta
maktabning 8-«A» sinf
o'quvchisi.

SAVOLLAR:

1.Qadimda «Shosh» deb atalgan viloyat. 2.Aziz ne'mat. 3.Eng uzun daryo. 4.Gul nomi. 5.Yirtqich hayvon. 6.Ichimlik. 7.Tog' guli. 8.Qizlar ismi. 9.Yerning moduli. 10.Meva nomi. 11.Eng sovuq mintaq.

**Tuzuvchi: Kattabek
MUSURMONQULOV,**
Jizzax viloyati,
Zarafshon tumanidagi
Amir Temur nomli
8-maktabning
4-«A» sinf o'quvchisi.

**TONG
yulduzi**

O'zbekiston bolalari va
o'smirlarining gazetasi

BOSH MUHARRIR:

Umida
ABDUAZIMOVA.

TAHRIR HAY'ATI:

Turobjon JO'RAYEV,
Shuhrat AHMEDOV,
Botir UBAYDULLAYEV,
Jabbor RAZZOQOV,
Feruza JALILOVA
(Bosh muharrir
o'rinbosari),
Abdusaid KO'CHIMOV,
Nurxon NAFASOV,
Ergashvoy SARIQOV.

**Gazeta O'zbekiston
Matbuot va axborot
agentligida**

N: 022 raqam bilan
2003 yil 11 dekabrda
ro'yxatdan o'tgan.

Noshir

«O'zbekiston»
nashriyot-matbaa
ijodiy uyi.

Gazeta

«O'zbekiston»
nashriyot-matbaa
ijodiy uyi

kompyuter bo'limida terib
sahifalandi va
chop etildi.

Gazeta haftaning dushanba
kuni chiqadi.

Hajmi A-3,
2 bosma taboq.

Adadi - 46550

Buyurtma N: J 969

Dizayner va sahifalovchi.

Otabek
ESHCHANOV.

Navbatchi:

Ma'mura
MADRAHIMOVA.

Rassom:

Nodira MIRZAYEVA.

Manzilimiz:

700129,

Toshkent shahri,
Navoiy ko'chasi, 30-uy.
Obuna indeksi: 198.

e-mail:

tong_yulduzi@rambler.ru

Tel: 144-10-38

144-38-10

144-21-75

Tel./ faks:

(99871) 144-24-45